

Ante MARINOV, župnik u Tijesnu

JASLICE I VRTIĆ U OKVIRIMA BRIGE ZA ČOVJEKA I OBITELJ

Različite krize tijekom ljudske povijesti duboko su potresale ljudsko društvo. Međutim, jasno je da su one uvijek bile samo odraz onoga što je čovjek doživljavao u sebi. Te su krize, ustvari, uvijek bile krize čovjeka.

I danas čovjek i društvo prolazi kroz krize na svim područjima ljudskog života i djelovanja. Crkva kao Kristova zajednica ne može ostati nezahvaćena tim krizama. Ona je, budući da mora nastavljati Kristovo djelo spasenja čovjeka, čak više nego druge svjetske ustanove pozvana da se svestrano angažira kako bi današnji čovjek nadvladao duboke krize koje su zaprijetile i njegovom smislu i njegovom opstanku. Smatram da bi bilo veoma pogrešno boriti se samo protiv vanjskih fenomena krize, a ne zahvaćati u njene korijene. Mi smo skloni jednostavnom zaključivanju: *uzrok svakom zlu je grijeh*. To je u biti istina, ali kada to postane maska i isprika za našu inertnost, onda to postaje znakom krize u Crkvi. To je u nekom smislu svođenje Crkve na nivo pismoznanaca i farizeja, kojima je Krist jasno rekao: „Navalili ste narodu nesnosne terete a sami ni da bi prstom makli...”

Pokušajmo pitanje jaslica i vrtića promatrati kroz bitno poslanje Crkve u suvremenom svijetu, posebno Crkve u našem narodu, i to s biološkog, sociološkog i ekleziološkog stajališta.

Biološki vid problema

Danas je svima postalo jasno da je naš narod krenuo brzim koracima prema biološkoj katastrofi. O tom se konačno počelo govoriti na svim društvenim razinama. Međutim ostaje se samo kod riječi. Dovoljno je pogledati statistike i situacija nam mora biti jasna. Zaista treba iskrenosti i hrabrosti priznati gorku istinu.

Evo za ilustraciju samo nekoliko podataka iz godišnjaka Zavoda za zaštitu zdravlja SRH i Centra za planiranje obitelji. Sve se odnosi na Hrvate u Hrvatskoj:

1953. broj živo rođenih	89.784	prirast u promil.	11
1963. broj živo rođenih	69.878	prirast u promil.	7,4
1973. broj živo rođenih	67.389	prirast u promil.	4,9
1983. broj živo rođenih	66.325	prirast u promil.	2,6

abl. za 1981: 55.887

U narednim godinama natalitet pada, legalni abortusi rastu, a prirast ide prema nuli. Danas se u Hrvatskoj rađa tek svako treće začeto dijete. Broj ilegalnih abortusa izjednačava se s legalnima, a prirast je već u negativu. Postali smo mrtva nacija.

Razlozi ovakvoj situaciji su u prvom redu hedonistički, ali ne smijemo zaboraviti niti zapostaviti i ekonomski momenat. Mnogi roditelji kažu „Mi bismo imali više djece kada bismo ih imali gdje dati na čuvanje. Raditi moramo oboje da bismo mogli živjeti.” Ne kažem da je to sasvim opravdan izgovor, barem ne općenito. Njima je bez sumnje najlakše. Da bi mogli ukazati na onaj dublji razlog, tj. hedonistički, treba pomoći u rješavanju onoga koji im redovito služi kao izgovor. Roditelji zašute kad im se kaže: „Crkva će otvarati jaslice i vrtiće, a vi rađajte djecu.” Mnogi su zaista i spremni. Istina je da mi ne možemo u cijelosti riješiti taj problem, ali naše isključivanje iz konkretnog rješavanja ne bi mogli baš ničim opravdati. Crkva je narod Božji. Ako ne bude tog naroda, neće biti ni Crkve. Angažiranje nas svećenika i redovnica na tom području prisilit će i društvene forume da se angažiraju, ako ne iz humanih razloga, a ono barem iz ideoloških. Ja znam da se u Šibeniku upravo na račun jaslica i vrtića kroz 14 godina njihova djelovanja rodilo oko 75 djece. Je li to kap u moru? Da nisu otvorene, ne bi bilo ni te kapi, a znademo da kap po kap napuni lonac. Ipak ćemo se složiti da ne smijemo ravnodušno gledati izumiranje našeg naroda, jer sam uvjeren da ga svi ljubimo. Treba stvarati pozitivni mentalitet u tom pogledu na svim razinama Crkve.

Sociološki vid problema

Iako je u gornjem izlaganju dotaknut sociološki vid ipak ga želim ovdje posebno naglasiti.

Redovito se kaže: *Zdrava obitelj – zdrav narod – sigurnija budućnost.*

Mi znademo kako je današnja obitelj sociološki ugrožena upravo time što je majka izbačena iz obitelji. U Indiji kažu da je za Zapad najveća sramota postojanje jaslica i staračkih domova. S time se slažem jer je za dijete i za starca naravna i

najpogodnija sredina obitelji. Međutim mi određene sociološke procese ne možemo zaustaviti, ali možemo utjecati na njihovo preusmjeravanje konkretnim pružanjem moguće pomoći. Ako majka već mora biti zaposlena, ili smatra da to mora biti, onda joj pokušajmo olakšati situaciju da svoje dijete smjesti na sigurno mjesto. Što se zapravo s tim postiže? U svakom slučaju rasterećuje se majku psihološki što ima dubokih odraza na cjelokupni njezin život. A mi znademo što znači imati zdrave majke, medicinski podaci jasno govore. To je što se tiče majke. A što se tiče samog djeteta jaslice i vrtići kada se pravilno koriste za sociološki razvoj djeteta nepobitno imaju veoma pozitivnu ulogu. Današnji materijalistički mentalitet pogoduje razvoju i sebičnosti kod djeteta. Dijete je u svojoj emotivnoj dobi prvih godina života nekako podložno egoizmu. Ono svoju igračku i svoju mamu ne dijeli ni sa kim. Međutim dijete je u toj dobi ipak otvoreno prihvaćanju viših motiva za ljubav prema bližnjemu. Religiozni motivi, koji su prisutni u radu crkvenih jaslica i vrtića već samim prisustvom časne sestre i svećenika stvaraju kod djeteta veoma prikladnu atmosferu za prihvaćanje odricanja iz ljubavi. A to je veoma značajan momenat u razvoju dječje osobnosti u sociološkom smislu. Da bi se čovjek odrekao sebe mora imati viši motiv. Dijete je otvoreno prema Evanđelju i Bogu. U tom pogledu crkvene jaslice i vrtići mogu pružiti mnogo, a vjernički roditelji, a i oni drugi, imaju zaista, veliko povjerenje baš u crkvene jaslice i vrtiće. Ovo je momenat da Crkva djelotvorno pokaže svoju ljubav prema čovjeku u samom korijenu društvenog života.

Ekleziološki vid problema

Odgoj čovjeka za društvenost istovremeno je odgoj za crkvenost. Ako u djetetu nije razvijen osjećaj i potreba zajedništva, ono zapravo nikada neće pripadati Crkvi. Istina je da ugradnja u zajedništvo Crkve ide kroz zajedništvo obitelji. Suvišno je govoriti o pravim životnim tragedijama katastrofalno velikog broja mladih koji su postali asocialni tipovi upravo zbog razrušenog obiteljskog života. Michael Green u svojoj knjizi „Svijet u bijegu” kaže da u Engleskoj na milijun mladih 800 tisuća dolazi iz rastavljenih obitelji, a od tog broja trećina, tj. 250 tisuća redovito svršava na polju maloljetničkog kriminala. Nema statistika iz naše zemlje, ali je sigurno da broj rastavljenih obitelji raste, a i broj maloljetničkog kriminala. Čak i ne moraju obitelji biti rastavljene, ali ako praktično ne žive zajedništvo obitelji, djeca strahovito trpe i pokazuju u mladenačkoj dobi psihičku nesposobnost za život u zajednici. Ovo će se bez daljnega odraziti na njihovo uklapanje u zajednicu Crkve. Ovim se katastrofalnim posljedicama može barem djelomično doskočiti prihvaćanjem što većeg broja djece u jaslice i vrtiće koje će otvarati Crkva. Bojim se da kod najvećeg broja naših veerskih krugova još uvijek nije sazrela svijest o prisutnosti katastrofalne opasnosti. Činjenica je da uvijek kasnimo i da nas teško zaskoče činjenice nad kojima se samo zgražamo.

Djeca doživljavaju iskrenu ljubav u crkvenim vrtićima i jaslicama jer ih već sama zauzetost i ljubav redovnice i svećenika u vrtiću upućuje na vjersko doživljavanje zajedništva i razvijanje osjećaja pripadnosti Crkvi. Ja sam u vrtiću u Šibeniku nastojao svaki dan proboraviti što više vremena, a sada u novoj župi, makar je to vrtić samo sezonskog karaktera, prisutan sam za svo vrijeme boravka djece. Ja zaista osjećam

veliku privrženost djece. Oni se meni obraćaju u svim potrebama pa i u onim najosnovnijim. Župna kuća gdje je vrtić za njih njihova je kuća u koju oni navraćaju i izvan vremena boravka u vrtiću. Danas je problem kako mlade obitelji dovesti u crkvu. Mislim da je puno lakše od njih tražiti ono što zahtijeva život župne zajednice kada ta zajednica vodi brigu o njihovim najbitnijim potrebama. Ljudi su u mojoj župi prihvatili vrtić kao sastavni dio djelovanja svećenika i zajednice i osobe iz župe koje rade u vrtiću kao sasvim nešto normalno. Razvijanje ovakvog oblika crkvenosti svakako je najprihvatljivije i najbliže ljudima. Mislim da mi je sada puno lakše u župi navoditi Isusove riječi: „Što ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili.”

Zaključak

Da vas ne zamaram dalje navođenjem iskustava koje se kroz vrtić i jaslice svaki dan gomilaju i potvrđuju opravdanost djelovanja Crkve na ovom polju, bolje je da se o tom razmjenjuju iskustva u slobodnom vremenu koje predstoji. Ipak jedno želim naglasiti: kada je Isus bio najumorniji okupljao je djecu oko sebe i rekao: „Pustite malene da dođu k meni.” Ne bi li bilo potrebno i ovdje primijeniti onaj osnovni zahtjev pripadnosti Kristu: „Tko hoće biti moj učenik, neka se odrekne svega, pa i samoga sebe.” Mislim da se još uvijek nismo odrekli svega i da bismo mogli još više dati od sebe upravo na ovom području djelotvorne ljubavi.